

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R.P. Richardi Lyncei ... Vniversa Philosophia Scholastica

Complectens Physicam, siue Scientiam de Corpore naturali

Lynch, Richard

Lvgdvni, 1654

VI. Vtraque sententia velut probabilis defenditur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95236](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95236)

CAPVT VI.

Vtraque sententia velut probabilis defenditur.

22.

Quam probabilis sit vtraque sententia, argumenta superiora ostendunt: ne autem alterius probabilitas alteri obstat, vtriusque argumenta dissoluenda sunt. Ad primum argumentum prioris sententiæ ab autoritate Patrum desumptum respondeo, fortassis iis sermonem esse de incorruptibilitate, qua res ne diuinitus, vt aiunt, aut supernaturaliter à Deo destrui possit, non verò de ea incorruptibilitate, qua res naturaliter, & seruato naturæ ordine, & solito tenore destrui à Deo minime possit: hæc autem incorruptibilitas posterior, non verò illa prior est, quæ cœlum prædictum esse arbitror. Hanc autem fuisse mentem Sanctorum Patrum suaderi potest ex Chrysostomo, qui postquam omnium luculentissime corruptibilitatem cœlorum vbi supra statuisse, statim subiungit, omnem creaturam esse corruptibilem in hæc verba: non enim de cœlo, & terra sigillatim vobis dicemus, sed de omni pariter creatura: & hoc ipsum vobis demonstrantem Apostolum ostendimus sic manifestè dicentem, quod omnis creatura corruptioni nunc seruit. Tum sic Chrysostomus docet, cœlum esse corruptibile, siue non esse incorruptibile ea ratione qua omnis creatura à Deo producta est corruptibilis, & non incorruptibilis: at omnis creatura à Deo producta tantum dici potest corruptibilis, & non incorruptibilis diuinitus: eo quod Angelus & animus, ac quicquid creatur, naturaliter corrumpi, aut destrui nequit: ergo solum diuinitus corruptibile, & non incorruptibile esse cœlum censuisse credendus est Chrysostomus, sicut & reliqui Patres, qui cum eo in eadem verba loquuntur.

23.

Ad secundum argumentum respondeo, quamquam complures Philosophi antiqui, præsertim disciplina Stoicæ, arbitrati sint cœlos re ipsa corrumpendos, ac dissoluendos esse; ex quorum sententia ita loquitur Lucanus l. Pharsaliæ ibi:

Sic, cum compage soluta

*Secula tot mundi suprema coegerit hora
Antiquum repetens iterum chaos: omnia mixtis
Sydera syderibus concurrent: ignea pontus
Astra petent, tellusque extendere litora nolet,
Excutietque fretum: fratri contraria Phæbe
Ibit & obliquum bigas agitare per orbem
Indignata diem poscet sibi, totaque discors
Machina diuulsi turbabit fœdera mundi.*

Quamquam, inquam, ita senserint antiqui Philosophi; & quod caput est, complures Theologi, ac Patres: ceterum oppositum probabilius est. Cum enim cœlos subito illo interitu perire, atque extingui naturaliter impossibile sit, vt infra ex omnium sensu perspicuum erit, cur eiusmodi interitus superfluo, & abscondito miraculo admittatur? Quod autem ad loca Scripturæ in contrarium opposita spectat, ea quidem intelligenda sunt de interitu non quoad substantiam, sed quoad modum; eoque, quo cœli & elementa, quin omnino pereant, in melius commutentur. Ita non pauci Ecclesiæ Patres, quorum vnum, aut alterum producam. *Quæri*, inquit Gregorius lib. 17. moral. cap. 5. potest, cum per Salomonem di-

citur, generatio præteritis, & generatio aduenit, terra verò in æternum stat; cur B. Iob omnia humiliori afferat, & auferri? quod tamen facile discutimus, si terra, & cœlum vel qualiter transeat, vel qualiter maneat, distinguamus. Vtraque namque hæc per eam, quam nunc habent imaginem transeunt, sed tamen per essentiam sine fine subsistunt. Hinc namque per Paulum dicitur, præteritis figura huius mundi: hinc per semetipsam Veritas dicit, cœlum & terra transibunt, verba autem mea non transibunt: hinc ad Iob angelica voce perhibetur, erit cœlum nouum, & terra noua; quæ quidem, non alia condenda sunt, sed hæc ipsa renouantur. Cœlum igitur & terra transibunt, quia & ab ea quam nunc habet specie, per ignem tergitur, & tamen in sua semper natura seruatur. Vnde per Psalmistam dicitur, mutabis eos, & mutabuntur: quam quidem vltimam mutationem ipsis nobis nunc vicissitudinibus nuntiant, quibus nostris vrbibus indefinenter alternant: nam terra à sua specie hyemali ariditate deficit, vernali humore viridescit: cœlum quotidie à caligine noctis obducitur, & diurna claritate renouatur. Hinc ergo fidelis quisque colligat, & interire hæc, & tamen per inuolutionem refici, quæ constat nunc assidue velut ex defectu reparari. Id ipsum docet Hieronymus supra cap. 5. & 65. Isaïæ, cuius verba, ne largus sim, prætermitto.

24.

Ad tertium argumentum respondeo: Cœlos principum qualitatum expertes esse sat probabilis est, vt etiam supra cap. 3. ostensum, manet. Ad quartum respondeo: motus contrarij, quibus cœli mouentur, haud quaquam contrarij dicuntur, eo quod inuicem se destruant, cum potius se compatiantur, sed quod terminos à quo & ad quem oppositos, ac diuersos respiciant: in tantum verò eiusmodi motus cœlos destruere possent, in quantum semetipsos ad cœlorum conseruationem necessarios possent destruere, atque demoliri: cum ergo hoc posterius naturaliter repugnet, id ipsum de eo priori censendum, atque existimandum est. Ceterum quatuor primæ qualitates re ipsa inter se contrariæ sunt, & semetipsas interimunt: & quamuis in cœlis adstruerentur in eo intentionis gradu, quo se possent compati; ceterum calor v. g. cœlorum à sole vsque adeo augeretur, vt temperiem illam, & cum frigore concordiam exueret: & frigiditas vi Saturni tantumdem cresceret, vt calorem omnem septimæ sphaeræ consentaneum abigeret. Hinc est, quatuor primas qualitates non posse reperiri in cœlis sine horum corruptibilitate, vt rectè assumitur in argumento. At quod propterea motus cœlorum contrarij, aut quasi contrarij non arguant, cœlos esse de se corruptibiles, iam iam ostensum manet.

25.

Quintum argumentum Astrologos, ac Philosophos in contrarias opiniones rapuit: quidam respondent nouam stellam Cassiopeam non fuisse verè stellam, nec in firmamento extitisse, sed fuisse ex nubibus compactam, atque more reliquorum cometarum in elementari regione sedem habuisse: si enim, inquiunt, materiei cœlestis esset, magnitudinem telluris instar aliorum syderum superaret: ac proinde tanta materia biennio deflagrasset, vt foramina ex eo incendio in cœlo relicta nulla alia materia sarciri possent: quæ enim alia esset? nec enim cœlestis, quippe quæ iam assumpta esset: nec elementaris, vt pote quæ nulla via sursum attrahi extra centrum posset: & casu quo attraheretur, adeo

adeo ingens damnum compensando non esset. Contra tamen: quia quæ aërea regione, & in quacunque eius parte quantumlibet edita visuntur, ea ubique terrarum eodem in loco non apparent, sed in diuersis tractibus diuersum sui aspectum exhibent, si cum stellis fixis comparatio fiat, ut Astrologis exploratum est: qua ratione luna ipsa ob vicinitatem à varietate aspectus omnino immunis non esse perhibetur: at nouum Cassiopeæ sydus eodem loci ubique terrarum semper apparuit: foramina autem ex eius incendio relicta (si modò incendium dici meretur, interitus stella, quæ iuxta aduersarios non ignis, sed igneæ, & lucentis naturæ fuit) foramina inquam illa materia ipsius stellæ ad aliam formam substantialem minus perfectam, ac lucidam commutata bene reparari potuerunt: cum enim materia prima eius stellæ immortalis sit, cur non vi illius, necnon formæ succedentis cælum sartum, & tectum, ut aiunt, atque ab omni detrimento syncerum, integrumque cōseruari potuerit, ac debuirit?

26.

Alij respondent, stellam illam Cassiopeam fuisse aliquam ex stellulis, quæ extra sextæ magnitudinis sunt, atque ob sui exiguitatem conspici nequeunt; biennio autem illo interiectu quatumdam exhalationum videri potuisse: quemadmodum enim sol prope horizontem maior apparet ob interpositas illic spirationes inter ipsum, nostrumque aspectum: ita similiter sydus illud nouum merito exhalationum absolute maior nobis apparere potuit. Verum hæc solutio non satisfacit, & perinde ac superior confutari potest: si quidem cum eiusmodi exhalationes in elementari regione, non verò in ætheria plaga extiterint, non potuerunt ubique terrarum non habere magnam aspectus varietatem: vnde hic inter nostrum aspectum, & stellam Cassiopeam; alibi verò inter nostrum aspectum, & aliam stellam eiusdem constellationis apparuissent: quo fieret, ut ubique terrarum non illud nouum sydus, sed interdum aliud distinctum, diuersique situs nunquam antea conspectum, interdum verò antiquum aliquod sydus eius constellationis, solito tamen maius, eo biennio apparuisset.

27.

Alij censent eiusmodi stellam nihil aliud fuisse quam complexionem quandam plurium corporum lucidorum, quæ in cælis existunt: & licet seorsim ob cuiusque exiguitatem inuisibilia sint, cum tamen per motum casu concurrunt, ac prope se collocata sunt, instar syderis aspectabilis habere. Contra tamen primò: quia si talis cometa ex coniunctione corporum lucidorum, siue partium cæli magis illuminatarum ortum haberet, debuisset aliquomodo conspici medius cometa in vna parte, & medius in alia, ac deinceps ambo simul: haud secus ac è contrario, cum ob motum peculiarem solis, & lunæ, & vtriusque non coniunctionem, sed potius separationem; & interpositionem terræ, luna eclipsatur prius vna eius pars, ac deinde alia tertia, vel quarta, ac postea media, & denique tota non sine ordine, ac successione quadam eclipsam patitur. Contra secundò, quia moraliter impossibile est, ut, si cometa ille ex fortuito corporis splendentium concursu coaluit, semper vniformis, & similis lucis, ac continentis, ac perpetui splendoris apparuerit: cur enim toto illo biennio, quæ est nunquam intermissa varietas cælestis motus, corpora illa fulgida aliquantum separari, ac dimoueri aliquando non potuerunt?

R. P. Lyncei Philosophia Tom. II.

runt: Contra tertio, quia si ex vario cælorum motu, ac diuersarum eius partium coniunctione ea stella coaluit, cur eiusmodi stellæ, siue cometæ magis frequentes non sunt: haud secus ac eclipsis ex cælorum motu, & planetarum vel coniunctione, vel separatione oriunda eo ipso frequentes valde apparent.

28.

Nonnulli verò malunt, sydus illud Cassiopeæ constellationis a Deo de nouo productum miraculose quidem & supernaturali virtute, eademque postea euauisse; miraculi autem finem vel incertum esse, vel certe fuisse prodromum insignis illius cladis, qua Sebastianus Lusitanæ Rex apud Africanos Mahumetanos sub id tempus cum suis fufus, atque interfectus est. Fateor, Deum nonnunquam similibus miraculis, ac non minoribus, nec minus admirandis in ætherea illa, ac summa regione vsum fuisse: namque Isaiæ c. 38. perhibetur, solè retrosum properasse; & Iosue 10. cap. immobilem constituisse, & in sacro Euangelio, Christo moriente tenebris obscuratum fuisse. Verum, cum eiusmodi miracula, cum certo non constant, asserenda non sunt; aliàs profectò mutationes naturales, nonnullæ pluuiæ v.g. & grandines, miraculose interdum dici possent, ac deberent: aliunde verò stellam nouam miraculosam, ac supernaturalem fuisse minimè constet; satius quidem esset eius ignorantiam fateri, quam ad diuinæ virtutis miraculum confugere; quasi verò quacunque nobis ignota sunt, eo ipso miraculosa, ac supernaturalia essent.

29.

Quapropter missis aliorum responsionibus, bifariam explicari potest nouum illud, atque insolitum sydus: namque si cæli solidi sunt, dicendum est stellam illam in firmamento, siue in octaua cæli plaga sedem habere, non tamen more plerarumque aliarum motu solo sui orbis ferri, sed potius habere epicyclum, quo peculiari quodam motu vehitur: cum autem eiusmodi epicyclus minimè pellucidus, ac diaphanus sit, non semper nobis apparere stellam illam eo conclusam, sed duntaxat eo biennio, in quo superficies epicycli eam continens nobis ferè semper auersa pro ratione motus epicycli ad nos eo temporis spatio conuersa est, forte iterum cōuertenda decursu plurium sæculorum. Quod si cæli non solidi, sed fluidi, ac liquidi sint, dicendum est cælos, quantumvis suapte natura incorruptibiles, condensari tamen, aut rarefieri de nouo posse: tametsi id rarius, ac difficilius quam in hoc mundo elementari contingat. Nec enim raritas, & densitas cælorum eorum incorruptioni obstat, cum ex aliis causis præter primas qualitates sibi contrarias, & cum subiecti sui corruptione coniunctas proficiantur, ut supra c. 2. ostensum manet. Nec etiam quod de nouo accendant, aut crescant, vel decrescant etiam incorruptioni cælorum obstat: siquidem tota ea mutatio, ac nouitas, qua cæli magis vel minus denno rarefiscunt, aut densantur quoad aliquas eorum partes, accidentalis, & non substantialis est: vnde cælorum incorruptibilitati non magis obstat, quam animæ immortalitæ lædit, quod per intellectum, ac volitionem accidentaliter toties mutetur. Sydus igitur illud, quod in constellatione Cassiopeæ apparuit, & cum reliquis in ea sitis figuram illam exhibuit, quæ à Geometris trapezium appellatur, nihil aliud fuit, quam pars aliqua cæli ibi solito plus condensata, & magis compacta, prout ad lucem eximiam reddendam oportet.

Ff 3

Altero

Altero etiam ex his duobus modis varietas illa in stella Veneris quondam conspecta, & quodcumque id genus phenomenon explicari potest.

30.

Iam ad posterioris sententiæ argumenta progredior; quorum primum hæc resoluendum est. In primis quemadmodum non ex iisdem qualitatibus secundis, aut morbis mors & corruptio proveniunt, ita non conspicio, cur ex iisdem causis quasi primariis, & radicalibus corruptio, & interitus proficiatur: unde tamen in hoc elementari mundo ex lucta quatuor primarum qualitatum, caloris nempe, frigoris, humiditatis, ac siccitatis rerum omnium corruptibilitas proficiatur: tamen in cælesti illo mundo ex aliis primis qualitatibus longe diuersi ordinis corruptibilitas nasci poterit: & quemadmodum qualitates illæ, & hæc, quas experimur, diuersæ sunt, ita, & corruptio, quam inferrent: altera enim rarior, ac difficilior, altera vero frequentior ac facilior: perperam ergo ex eo, quod cæli quatuor primis qualitatibus careant, incorruptibiles adstruuntur. Deinde quam probabile sit cælos quatuor primariis qualitatibus affectos esse, constat ex iis, quæ supra disseruimus. Ad secundum argumentum respondeo, quemadmodum elementum ignis aërem sibi vicinum, ac proximum quantumlibet corruptibilem penitus atque omnino non abolet, aut consumit: ita orbem lunæ, quamuis corruptibilem, non erit, cur prorsus depopuletur. Ratio vero à priori huius esse potest: prior, quia quantum lunæ in vno conspectu deperit tantumdem ei in alio accrescit; alternante victoria, sicut in elementis euenit: posterior verò, quia etsi orbis lunæ corruptibilis sit, non tamen ab igne, cum quo in iisdem qualitatibus non congruit, quarumque ab eo suscipiendarum incapax est, ut paulo supra visum est, sed ab orbe Mercurij, qui mitius quam ignis præliatur, ac tamen voracitate, & acrimonia non pollet.

31.

Ad tertium argumentum respondeo: esse in mundo corpora aliqua animata, alia verò inanimata: nihil aliud est, quam formas aliquas esse animales ac vitales, alias verò minimè tales: materia enim utrorumque corporum eadem absque vlllo discrimine est: ita hac ratione quamuis cæli incorruptibiles sint, erunt in mundo corpora corruptibilia, & corpora etiam incorruptibilia: hoc est, quorum formæ sunt corruptibiles, nec non etiam quorum formæ incorruptibiles sunt, ut in Metaphysica cõstabit, cum de immortalitate animæ sermo erit. Quod si alium sensum aduersarij flagitent, negandum est, duplicem illam corporum differentiam ad perfectionem vniuerso necessariam requiri, licet ad maiorem eius perfectionem conducere: haud secus ac perfectionem ac pulchritudinem vniuersi promoueret, quod luna ab initio fulgeret ut sol, & sol septuplum lumen acciperet: ut aliquando futurum Isaias prædixit, nunquam tamen hæc hactenus euenisse experientia demonstrat: & haud secus ac si Deus ab initio animalia corruptibilia, nec non incorruptibilia etiam condidisset, quæ tamen condere noluit pro eo ac potuit. Ad quartum argumentum respondeo, ut cælum incorruptibilis sit quàm hæc inferiora, quæ ab incorruptione influxu suo præseruat, necessarium non est, ut quoad individuum omnino incorruptibile sit, sed satis est, ut quoad modum difficilius corrumpti, ac dilabi possit, quàm hæc inferiora, quibus

incorruptionis causa est. Rursus proloquium illud, *propter quod unumquodque tale est, & illud magis tale*, haud semper verum habet, ut missis aliis exemplis vel in ipsis cælis conspiciendè cernere est: qui quidem per inimicas ac noxias qualitates, quas interdum influunt in hæc inferiora, suis corruptionis causæ sunt, cum tamen ipsi interim ab omni corruptione immunes sint, nec magis corruptibiles censi queant. Rursus cæli sunt suis proprietatibus incorruptionis causæ: ideoque proprietates cælorum quarto modo perpetuæ sunt, quia essentia, à qua dependet, immortalis ac interitui minimè obnoxia est: & tamen cæli non sunt magis incorruptibiles, quàm eorum proprietates; cum iuxta aduersarios vtrorumque incorruptibilitas naturalis sit.

32.

Ad quintum argumentum respondeo: forma etiam corporea sublunaris ex genere suo est longe perfectior materia sublunari, ut indubitatum est: quis enim materiam sublunariam prope nihil ab Augustino appellatam cum forma equina aut leonina conferre audeat? At hoc non obstante materia sublunaris est naturaliter incorruptibilis, nec nisi diuinitus destrui potest; cum tamen omnis forma corporea sublunaris procul dubio naturaliter corruptibilis sit: ergo similiter in præsentiarum, esto forma substantialis corporea sit ex genere suo præstantior accidenti materiali, hoc tamen poterit esse interdum incorruptibile, quin illi eandem incorruptionis, atque immortalitatis prærogatiuam concedi oporteat. Rursus fallum est, accidens aliquod materiale naturaliter incorruptibile in rebus reperiri: quantitatem enim materiæ coëquam, ab eaque distinctam, commentitiâ esse in Metaphysica constabit: nec verò aliud accidens à quantitate distinctum ei coëquum fingi potest, cum vicationes, durationes, & cum formis substantialibus qualitates ab iis prognatas passim commutet. Ad sextum argumentum respondeo, multa quidem non repugnare, quæ etsi cæli ornatum, & perfectionem magnopere promouerent, de facto tamen ei non competunt, ut nuper in solutione tertij argumenti ostensum est: unde cælorum incorruptibilitas, quamuis non repugnet, actu tamen non datur. Ad postremum argumentum respondeo: in cælesti illo, ac supernaturali mundo, multas quidem transmutationes substantiales accidunt; cæterum ex ob nimiam distantiam sub experientiam venire nequeunt: sic si quis super æthera magnū syderealque plagas à Deo supernaturaliter euectus inde despiceret mare velinolum, terrasque iacentes, littoraque, & latos populos, certè omnia hæc inferiora ob nimiam distantiam punctus ei apparent: ac proinde in hoc elementari mundo nullas vices, nullas mutationes, aut vicissitudines discernere, aut experiri posset, cum tamen innumeris scaturiret.

TRACT